

Fraslära: nominalfrasen

Grammatik och lingvistik

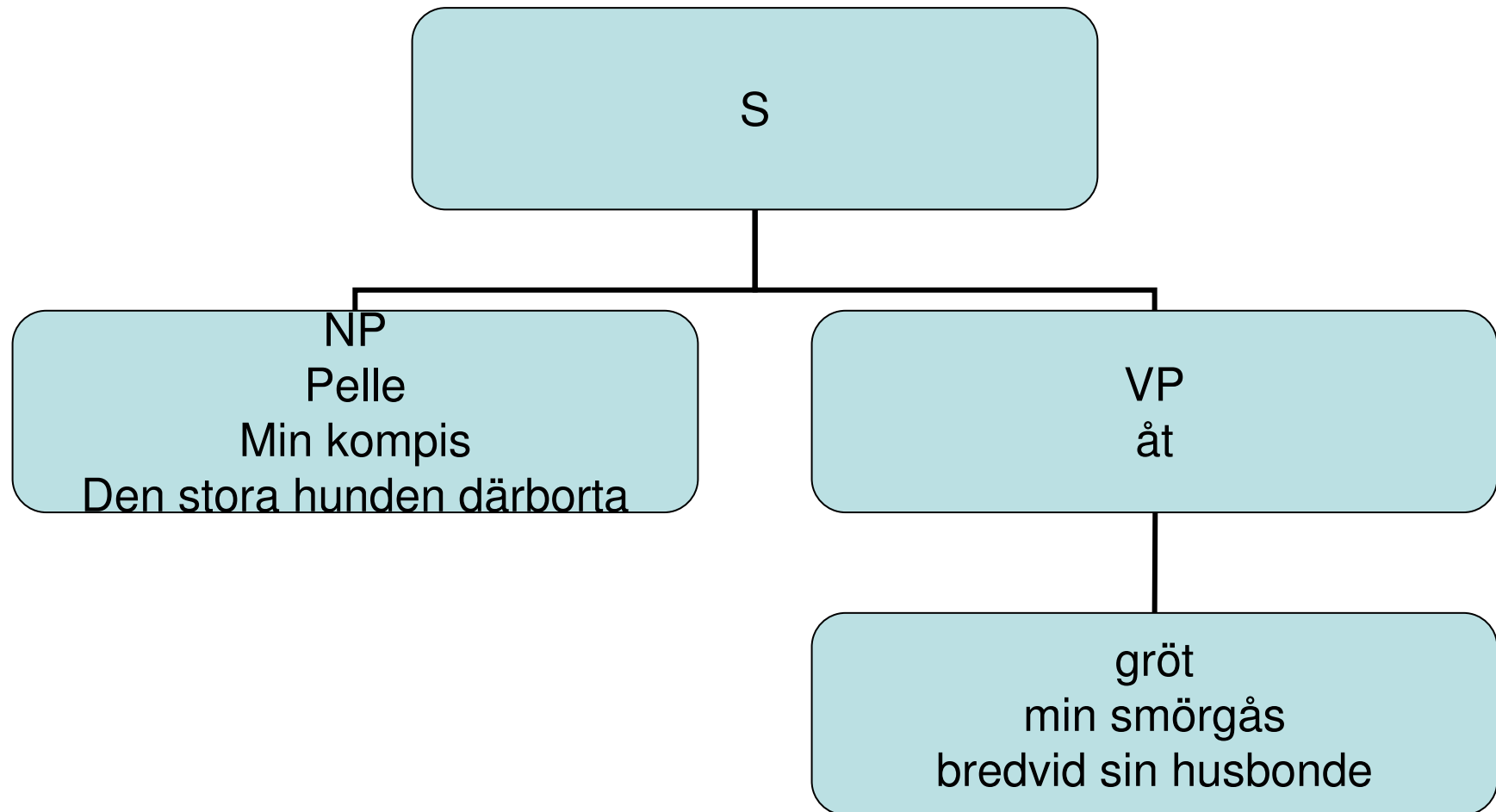
Lektion 3

Jan Lindström

Syntaktisk fras

- Ord = ”den minimala konstituenten”
  - ”(huvud)morfem (+bestämning)”
- Fras = ord och ”utvidgningar av ord”
- Frasstruktur = (huvud)ord (+bestämning)
- Frastyp (jfr ordklass)
  - Definieras av ordklass
  - Ej satsled
  - Frasens inre syntax enligt frastyp

Linjär och hierarkisk satanalyt

Frastyper

- Nominalfras (NP): *Ynglingen köpte en bil*
  - Substantiv, egennamn, pronomen
- Verbfras (VP): *Ynglingen köpte en bil*
- Adjektivfras (AP): *Ynglingen var mycket snabb*
- Adverbfras (ADVP): *Ynglingen körde väldigt fort.*
- Prepositionsfras (PP): *Han körde med högsta hastighet.*
- Subjunktionsfraser: *Han var snabbare än sin bror. Han arbetar som mekaniker.*

Frasstrukturer

- NP

- Attribut – huvudord – attribut
- *En svart – katt – med lång svans*
- *Den lilla – fågeln – där ute*
- *Några – böcker – som man bör läsa*

- VP

- *kör – bil fort* (objekt + adverbial)
- *har - blivit - sjuk på eftermiddagen* (supinum + predikativ + adverbial)

Frasutbyggnad

- En morgon kom Tommy och Annika som vanligt inhoppande i Pippis kök.
  - Blockled; i sht NP
  - Splittrade fraser; jfr VP ovan
  - Fraserna utgör ”ryska dockor”
    - NP i en PP: i Pippis kök
    - PP i en VP: kom som vanligt inhoppande i P:s kök
    - VP i en S: ...
  - Bundna och fria bestämningar
    - *Jag kan rekommendera strömmingen på Salutorget*

Nominalfrasen

- Vid sidan av VP grammatikens viktigaste byggsten
  - Ingår också i VP, ADVP, PP
  - Har många satsledsfunktioner
    - Subjekt *Hunden där borta åt min smörgås*
    - Objekt *Hunden där borta åt min smörgås*
    - Predikativ *Det var en smaklig smörgås*
    - Rektion *Hunder åt den bredvid sin husbonde.*

NP-utbyggnad

- *Den nya stadsarkitektens vilda planer på ett storslaget köpcentrum*
  - Genitivattribut
  - Prepositionsattribut
    - Infinitivattribut
    - satsattribut

Bestämmdhet

- Obestämda nominalfraser
  - En/någon/ingen/vilken/sådan/varje bok
- Bestämda nominalfraser
  - Den/den här/denna/min/båda/samma bok
- Variationer i artikelbruket
  - Den svarta katten, denna svarta katt, ljusa dagen, (köpa) ett kort, (ha) körkort
- Nominalfraser i genitiv
  - Form och användning